«БЕКІТЕМІН»
№3 ЖОМ директоры
_____ А. Анесий
«15» __09__ 2023 ж.

Сөйлеу тілінің жалпы дамымауының 3-ші деңгейі
Коррекциялық- дамыту бағдарламасы

1 Ә сынып І-ші кіші топ

Педагог-логопед: Э.К Меирманова

Коррекцияық-дамыту бағдарламасы

Бағдарламаны толтыру уақыты:

Оқыту кезеңі	Коррекциялық жұмыстың негізгі мақсаттары	Міндеттері
I-кезең	I. Қоршаған әлем туралы білімін кеңейту.	-Қоршаған әлем, жануарлар әлемі, құстар, өсімдіктер әлемі туралы түсінігін кеңейту; -өзінің тегін, жасын, мекен-жайы туралы толық мәлімет бере білуге үйрету; -жыл мезгілдері, табиғат құбылыстары туралы білімін толықтыру, жыл мезгілдерін бірізділігімен атап, оларды сипаттап, әңгімелеуге үйрету.
	II. Сөздік қорын молайту, байланыстырып сөйлеу тілін дамыту.	-«Апта күндері», «Күн тәртібі», «Қонақта», «Достық», т.с.с. тақырыптар бойынша баланың сөздік қорын толықтырып, байланыстырып сөйлеу тілін дамыту. Өтілген тақырыптар бойынша өз ойын толық жеткізе білуге машықтандыру; -қарама-қарсы мағыналы – антоним сөздерді сөйлеу тілінде қолдануды үйрету; -сюжетті суреттер және сериялық сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрастыруға үйрету; -көптік, жіктік жалғауларды орынды және дұрыс пайдалануға үйрету; -оқылған мәтін бойынша сұрақтарға дұрыс жауап беруге, мазмұнын жеткізуге үйрету.
	III. Дұрыс дыбыс айтуын қалыптастыру	Кеміс ысқырық- «с, з», шулы- «ш, ж», сонорлы –«л, р» дыбыстарын қою, ашық, жабық, аралас буындарда бекіту, машықтандыру, сөйлеу тіліне енгізу.
	IV. Таным әрекеттерін дамыту.	-ойлау, қабылдау, зейінің дамытуға арналған «Айырмашылығын тап», «Артық затты тап», «Суретшінің қатесін тап», «не жетіспейді» тапсырмаларымен таныстырып, оларды орындауға үйрету.

	V. Қолдың ұсақ моторикасын дамыту.	- Саусақтардың кинестетикалық қозғалысын қалыптастыру, дамыту (саусақ жаттығулары); - ұсақ заттарды саусақпен теруге, моншақ тізуге үйрету; - жинақылыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу: жұмыс соңында өз орнын жинастыруға, затарды тиісті орынға қоюға үйрету.
	VI. Бейнелеу әрекеті, аппликация дағдысын дамыту.	-акварель бояуларын қолдану, олармен суреттерді бояуға үйрету; - ермексазбен жұмыс (мүсіндеуге, үлгі бойынша пішіндерді жасауға үйрету); - қайшыны дұрыс ұстап, әр түрлі бағытта қағазды киюға, 2-6 бөлікті біріктіріп, аппликация жасауға үйрету.
	VII. Оқу дағдысын дамыту.	-әріп, дыбыс таңбасын тануға, атауға үйрету; - әріп, дыбыс таңбаларын ауада, дәптерде жазуға үйрету; - буындап оқу дағдысын дамыту; - оқылған мәтінді мазмұндауға үйрету;
	VIII. Жазу техникасын дамыту.	-әріп элементтерін жазуға үйрету; - жазу каллеграфиясын дамыту; - диктант жазу дағдысын дамыту; - қатемен жұмыс орындауға дағдыландыру.

Коррекциялық-дамыту бағдарламасы

Бағдарламаны толтыру уақыты :

Оқыту кезеңі	Коррекциялық жұмыстың негізгі мақсаттары	Міндеттері
II - кез	**I. Сөйлеу тілінің түсінуін дамыту**	«Бұлбұл, Жарқанат, Қарақұрт», «Аралар», «Мерген», «Таутеке», «Атамекен», «Тұман», «Отаным- алтын бесігім», «Ұлағатты сөздер» т.с.с, әңгімелер арқылы баланың белсенді сөздік қорын кеңейтіп, тіл байлығын дамыту; а) мәтінге байланысты сұраққа толық жауап беруге жаттықтыру. ә) мәтіннің кейіпкерлеріне толық мінездеме беріп, жақсылық пен жамандықты ажыратуға үйрету. б) өз ойын тыңдаушыға жеткізе білуге, сонымен қатар өз ойын жинақтап шығарма жазуға ынталандыру. в) ұлағатты сөздер мен мақал-мәтелдердің мағынасын түсіндіре отырып, логоритмикалық жаттығуларды орындау.
	II. Тыныспен жұмыс	*Дұрыс тілдік тыныс алу мен дауысты дамыту:* Физиологиялық дұрыс тыныс алуды қалыптастыру. Тыныс шығарудың ұзақтылығы мен тыныс шығарудың бағыттылығын қалыптастыру, /шар, сыбызғы, сабын көпіршігін үрлеу; гүл иіскеу/. *Дауыс ырғағымен жұмыс* Балаға сөйлеу кезінде дауыс ырғағын өзгертіп, дауысты дыбыстарды созып сөйлеуге жаттықтыру. /дауыстап, сыбырлап, баяу/, ертегінің кейіпкерлеріне қарай дауыс ырғағын өзгертуін қалыптастыру. Дауысты дыбыстардың созылуы, дауыссыз дыбыстардың өзіндік ерекшелігі бойынша әуенге салып әндету. «Қамажай», «Ұстазым», «Анашым» өлеңдерін орындау.
	III. Аутотренинг	*Психотерапиялық әдістер* *«Ережені ұстану»*

		Бала қарым-қатынасқа түскенде еркін, асықпай сөйлеуге «Тілеі шоғы», «Мен кіммін», «Байланыстырғыш жіп», «Қоршаған орта және мен», «Қырықаяқ» психожаттығулары және ойын терапиясын қолдану. *«Релаксация»* Балаға тыныштық күйін сақтап, өзін еркін ұстауға әсем әуен ырғағымен дене бұлшық еттерін босаңсыту. *Дидактикалық әдістер* ✓ Ілесіп сөйлеу ✓ Қайталап сөйлеу ✓ Таныс суреттер бойынша сұраққа жауап беру ✓ Өз бетімен суретті сипаттау ✓ Естіген әңгімені айтып беру ✓ Өздігінен сөйлеу (таныс емес суреттер бойынша әңгімелеу) ✓ Қалыпты сөйлеу (әңгімелеу т.б.)
	IV. Оқу және жазу дағдыларын қалыптастыру	*Баланың өзіндік жұмысын ұйымдастыру* ➢ Оқыған мәтіннің мазмұнын ашып, мәнерлеп айту; ➢ Сүйікті әдебиеттер тізімін іріктеу; ➢ Қызықты әңгімелерді талдап, талқылау; ➢ Өзіндік жұмыстарын жүргізу; ➢ Жіберген қателерімен жекелей фонетикалық талдау жүргізу; ➢ Оқу техникасымен жұмыстарды жандандыру; ➢ Өзін-өзі тексеруге арналған сұрақтар мен тапсырмаларды орындау.
	V. Тіл байлығын дамыту	*Сөйлеу құрылымының күрделілігіне байланысты сөйлеуі:* «буын», «сөз», «жеңіл сөз тіркесі», «жайылма сөйлем» құрылымдарымен жұмыстарымен жаттықтыру. *Сөйлеудің мәнерлілігі мен ырғақтылығына байланысты* логоритмикалық өлеңдер, ырғақты сөйлеу, дауыссыз дыбыстарға сүйенуге жаттығу. *Қатынас жағдайына байланысты* ❖ *Жалғыз;* ❖ *Жақын достармен;* ❖ *Педагогтармен;* ❖ *Аз таныс адамдармен;* ❖ *Бөтен танымайтын адамдармен;* ❖ *Таныс күнделікті жағдайда дұрыс сөйлеуге жаттықтыру;* ❖ *Таныс емес жағдайда сөйлеп жаттықтыру.*